

Промет наоружања и војне опреме

Цивилна контрола јача

Србија, као значајни извозник наоружања и војне опреме у региону југоисточне Европе, доследном применом Закона о спољној трговини наоружањем, војном опремом и робом двоструке намене успоставила је чврст и транспарентан систем цивилне контроле чиме, истовремено, активно учествује у систему међународне извозне контроле и јачању поверења у региону

Крајем 2011. године, у оквиру транспарентности промета наоружања и војне опреме (НВО), јавности је представљен Извештај о издатим извозним и увозним дозволама и њиховој реализацији у 2009. години састављен на основу података Министарства економије и регионалног развоја, Управе царине и извозника, односно, увозника.

Штампање и објављивање Извештаја, као и његово превођење на енглески језик, урађено је под покровитељством и у сарадњи са Центром за контролу стрељачког и лаког оружја у југоисточној и источној Европи (SEESAC). Ово је четврти објављени извештај у овој области, а до сада су већ представљени извештаји за 2005. и 2006. (збирно), 2007. и 2008. годину.

Извештај се припрема са једном годином „закашњења“, управо због тога што садржи и податке о реализацији издатих дозвола. Наиме, дозволе се издају са роком важности од једне године, а по Закону рок за подношење извештаја о реализацији је 15 дана од дана истека рока важења дозволе.

ПОВЕЋАЊЕ ОД 67 ОДСТО

Према прелиминарним подацима, у 2010. години издато је укупно 370 дозвола за извоз НВО (не рачунајући дозволе за привремени и бесплатни извоз) у вредности од око 780.000.000 америчких долара.

Вредности издатих дозвола у 2010. години у односу на 2009. годину повећана је за 67 одсто (467.000.000 америчких долара).

– Контрола извоза је превентивна мера која обезбеђује да извезена роба не буде искоришћена у сврху нелегалних или непожељних активности у другим земљама и регионима, и да се поштују резолуције Савета безбедности, препоруке ОЕБС-а и одлуке Европске уније које се односе на ембарго на извоз оружја. Тако су, на пример, после усвајања Резолуције 1970 СБ УН од 26. фебруара 2011. године одузете две дозволе за извоз НВО у Либију издате током 2010. године које нису биле реализоване – истиче за магазин Одбрана, Јасмина Роскић, начелница Одељења за споразуме за подстицање и заштиту улагања, концесије и спољну трговину контролисаном робом у Министарству економије и регионалног развоја.

Форма извештаја у потпуности је усклађена са формом извештаја земаља ЕУ због чега је податке могуће упоредно анализирати са земљама региона као и са чланицама ЕУ.

– У појединим сегментима Извештај Републике Србије је детаљнији и садржајнији. Наиме, наш Извештај садржи и податке о реализацији издатих дозвола што није случај у извештајима већег броја земаља ЕУ – нагласила је Роскић.

Према Извештају, током 2009. године у Регистар лица овлашћених да обављају послове спољне трговине контролисаном робом уписано је 27 нових привредних субјеката, тако да их је укупно било, на крају те календарске године, 155. Њихов број расте из године у годину, па је на пример, у 2006. години уписано 15, у 2007. години 13, а у 2008. години 22. Према прелиминарним подацима у 2010. регистровано је нових 29 субјеката овлашћених за обављање наведених послова. По облику власништва капитала, углавном је реч о субјектима са већинским приватним капиталом (око 85 одсто).

Током 2009. године издато је 360 дозвола за извоз НВО у укупној вредности 467,02 милиона америчких долара. Србија је највише извезла у САД (245.640.000 долара), затим у Ирак (62.120.000 долара), Италију (22.060.000 долара) и Белгију (19.710.000 долара). Те дестинације чине око 75 одсто укупног извоза.

Истовремено, издате су и 182 дозволе за увоз НВО у укупној вредности 111,26 милиона америчких долара. Реализација је била 59,42 одсто, односно вредност увоз је износила 66,12 милиона америчких долара.

Највише робе је увезено из Руске Федерације (26.190.000 долара), затим из Босне и Херцеговине (20.350.000 долара), Израела (19.600.000 долара) и Француске (19.150.000 долара).

Када је реч о извозу НВО у земље региона, издате су 22 дозволе за Црну Гору, по 14 дозвола за извоз у Босну и Хер-

Доверење

ПОДРШКА УН ЈАЧАЊУ ПОВЕРЕЊА

Програм УН за развој и Савет за регионалну сарадњу, поверили су SEESAC-у да подржава све међународне и националне учеснике у изградњи капацитета за контролу и смањење велике распрострањености и злоупотребе лаког и малокалибарског наоружања, како би допринели већој стабилности, безбедности и ширењу поверења у региону.

У том циљу је и редовно јавно представљање извештаја о издатим извозним и увозним дозволама у свим земљама региона. Истовремено, Србија о томе редовно извештава УН, ОЕБС и ОЕСЦ.

цеговину и Македонију, осам за извоз у Хрватску и шест за извоз у Словенију. Истовремено, за увоз НВО највише дозвола издато је за Босну и Херцеговину – 35, Црну Гору седам, Словенију четири, Хрватску три и Македонију две.

У структури српског војног извоза доминира аутоматско оружје, додатна опрема и посебно конструисане компоненте за њих, муниција, бомбе, торпеда, ракете, пројектили и одговарајућа опрема и додаци посебно конструисани за војну употребу, такозвано стрељачко и лако оружје, оклопна и заштитна опрема и саставне компоненте, као и услуге ремонта и одржавања ремонтваних оружаних система попут бродова, ракетних и радарских система и друго.

– Уз подршку ЕУ, и у сарадњи са Савезном канцеларијом за економију и извозну контролу СР Немачке покренуто је доношења нове законске регулативе у овој области, имајући у виду да је постојећи Закон донет 2005. године. Министарство економије и регионалног развоја је, сходно међународној пракси, припремило два одвојена закона којима се регулише ова материја – *Закон о извозу и увозу наоружања и војне опреме* и *Закон о извозу и увозу робе двоструке намене*. Закони су упућени у процедуру и очекујемо да ће бити усвојени почетком ове године. Значајна новина је посебан регистар за брокере, издавање посебних дозвола за послове посредовања у промету контролисане робе, као и могућност издавање опште дозволе и дозволе по скраћеној процедури у одређеним случајевима. Истовремено, у припреми је измена и допуна *Кривичног законика* којим ће се прецизније дефинисати кривична дела у овој области, посебно у вези са робом двоструке намене, у складу са међународним стандардима – најавила је Јасмина Роскић. ■

Новица АНДРИЋ

Обележен Дан Војне болнице Ниш

■ 63

Свечаности у нишком Дому војске поводом обележавања 22. јануара – Дана Војне болнице Ниш и 134 године постојања и рада те установе присуствовали су командант Копнене војске генерал-мајор Милан Мојсиловић, начелник Управе за војно здравство пуковник Зоран Поповић, команданти јединица нишког гарнизона, представници локалне самоуправе, здравствених установа града Ниша и бројни гости.

Честитајући јубилеј, пуковник Зоран Поповић је истакао да су припадници те установе остварили вредне резултате на плану квалитетног збрињавања војних осигураника, едукације кадра и учешћа у мировним операцијама.

Начелник Војне болнице Ниш пуковник Радиша Витас нагласио је да је болница непрекидно дограђивана протеклих година.

– Највеће богатство Војне болнице лежи, пре свега, у људима, високо стручним припадницима колектива, који свакодневно доказују и на делу исказују своју оданост и преданост племенитим циљевима лечења повређених и оболелих – рекао је пуковник Радиша Витас.

Војна болница је поводом празника доделила захвалнице за изузетну сарадњу Трећој бригади КоВ, Мешовитој артиљеријској бригади, Дирекцији за имовинско-правне послове, Клиничком центру Ниш, ЈКП „Медијана“ и „Горица“ и другим радним организацијама и установама. ■

З. М.

„Сунчани сат“ Војносанитетском прегледу ВМА

„Војносанитетски преглед“, часопис лекара и фармацеута Војске Србије, чија се редакција налази у Институту за научне информације Војномедицинске академије, један је од овогодишњих добитника награде „Сунчани сат“, коју додељује Клинички центар Србије (КЦС). Ова награда додељује се већ 15. пут, поводом 27. децембра – Дана оснивања КЦС, највеће здравствене установе у нашој земљи.

„Војносанитетски преглед“, као водећи српски медицински часопис, којег прате најпрестижније цитатне базе научне публицистике и који је ове године добио свој први импакт фактор, награђен је специјалном Захвалницом за изузетан допринос у развоју здравствене, научне и информативне делатности у области здравства. Захвалница часопису уручена је проф. др Силви Добрић, главној и одговорној уредници, на свечаности која је тим поводом организована у просторијама КЦС. ■

